

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: pakkokeinolain muutostarpeet

Johdanto

Oikeusministeriö asetti 10.7.2020 työryhmän, jonka tehtävänä oli tarkastella pakkokeinolain muutostarpeita ja valmistella tarvittavat lainsäädäntömuutokset. Asettamispäätöksen mukaan pakkokeinolain lisäksi muutokset voivat koskea erityisesti johdonmukaisuussyistä myös muuhun lainsäädäntöön tarvittavia muutoksia. Työryhmän tuli laatia mietintönsä hallituksen esityksen muotoon. Työryhmän toimikausi oli 1.9.2020–31.12.2021. Työryhmä luovutti yksimielisen mietintönsä 20.12.2021.

Oikeusministeriö pyytää lausuntoa mietinnöstä.

Tausta

Pakkokeinolaki (806/2011) tuli voimaan vuoden 2014 alussa. Laki on pääosin valmisteltu vuosina 2007–2010 (oikeusministeriön komiteamietintö 2009:2 ja HE 222/2010 vp). Eduskunta on tämän jälkeen edellyttänyt selvitettäväksi tiettyjä pakkokeinolain muutostarpeita. Lainsäädännön tarkastelua ovat lisäksi edellyttäneet erityisesti laillisuusvalvonta- ja tuomioistuinkäytäntö sekä useissa pakkokeinoja koskevissa selvityksissä olevat toimenpidekirjaukset. Lisäksi aihetta muutostarpeiden tarkastelulle ovat aiheuttaneet useat käytännön toimijoiden esittämät pakkokeinolainsäädäntöä koskevat havainnot.

Tavoitteet

Muutosten tarkoituksena on ensinnäkin selventää pakkokeinolain ja muun pakkokeinoasioita sääntelevän lainsäädännön sellaisia säännöksiä, jotka ovat käytännössä osoittautuneet tulkinnanvaraisiksi. Tarkoituksena on myös tehostaa pakkokeinoasioiden käsittelyä siltä osin kuin tämä voidaan tehdä vaarantamatta asiaan liittyviä perusoikeusintressejä. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi useita pakkokeinon kohteena olevan henkilön perusoikeussuojaa vahvistavia muutoksia, jotka perustuvat erityisesti laillisuusvalvonta- ja oikeuskäytännössä esiin nousseisiin huomioihin.

Vastausohjeet vastaanottajille

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne pakkokeinolain muutostarpeita tarkastelleen työryhmän mietinnöstä. Korkeimmalle oikeudelle varataan tilaisuus antaa lausunto.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi oikeusministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan mahdollisuuksien mukaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti. Lisäksi pyydetään, että lausunnossa ei tarpeettomasti toisteta mietinnön sisältöä; jos toisto on esimerkiksi lausunnon sisäisen käsittelyn kuten hyväksymisprosessin vuoksi välttämätöntä, pyydämme, että esityksen sisällön kuvailu ja lausunnonantajan varsinaiset kannanotot erotetaan selvästi toisistaan (esim. "Luonnoksen mukaan ... Lausunnonantaja katsoo, että ...").

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta oikeusministeriölle viimeistään perjantaina **25.3.2022**.

Valmistelijat

Lisätietoa asiasta antavat lainsäädäntöneuvos Lauri Rautio (lauri.rautio@gov.fi, 02951 50380) ja erityisasiantuntija Joni Korpinen (joni.korpinen@gov.fi ja 02951 50012).

Lisätietoa lausuntopalvelu.fi:n käytöstä voi pyytää palvelun ylläpidosta osoitteesta lausuntopalvelu@om.fi.

Linkit

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-999-5> - Pakkokeinolain muutostarpeiden tarkastelu : Työryhmämietintö

Liitteet:

[OM_2022_1_ML.pdf](#) - Pakkokeinolain muutostarpeiden tarkastelu : Työryhmämietintö

Jakelu:

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Elinkeinoelämän keskusliitto
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus
Helsingin hovioikeus
Helsingin käräjäoikeus

Helsingin yliopisto / Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti /
Professori Kimmo Nuotio
Helsingin yliopisto/professori Dan Helenius
Helsingin yliopisto/professori Sakari Melander
Ihmisoikeusliitto
Itä-Suomen syyttäjäalue
Itä-Suomen yliopisto/professori Matti Tolvanen
Julkiset Oikeusavustajat ry
Kaakkois-Suomen poliisilaitos
Keskusrikospoliisi
Korkein oikeus (varataan tilaisuus antaa lausunto)
Liikenne- ja viestintäministeriö
Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry
Pirkanmaan käräjäoikeus
Pohjanmaan poliisilaitos
Pohjois-Savon käräjäoikeus
Pohjois-Suomen syyttäjäalue
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Puolustusvoimien pääesikunta
Rajavartiolaitos
Rikosseuraamuslaitos
Rovaniemen hovioikeus
Sisäministeriö
Suojelupoliisi
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Lakimiesliitto ry
Suomen Poliisijärjestöjen liitto
Suomen Syyttäjäyhdistys ry
Suomen tuomariliitto ry
Suomen Yrittäjät
Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Turun hovioikeus
Turun yliopisto/professori Veli-Pekka Viljanen
Ulkoministeriö
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtiovarainministeriö

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne yleisesti mietinnöstä
2. Lausuntonne pakkokeinolain 2 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen
3. Lausuntonne pakkokeinolain 3 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen
4. Lausuntonne pakkokeinolain 4 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen
5. Lausuntonne pakkokeinolain 5 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen
6. Lausuntonne pakkokeinolain 6 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen
7. Lausuntonne pakkokeinolain 7 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen
8. Lausuntonne pakkokeinolain 8 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen
9. Lausuntonne pakkokeinolain 9 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen
10. Lausuntonne pakkokeinolain 10 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen
11. Lausuntonne pakkokeinolain 11 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen
12. Lausuntonne oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta perusteluineen
13. Lausuntonne rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 16 §:n muuttamisesta perusteluineen

14. Lausuntonne rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain 13 §:n muuttamisesta perusteluineen

15. Lausuntonne rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 19 §:n muuttamisesta perusteluineen

16. Lausuntonne rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 31 ja 58 §:n muuttamisesta perusteluineen

17. Lausuntonne tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta perusteluineen

18. Lausuntonne sellaisista mahdollisista pakkokeinoja koskevan lainsäädännön muutostarpeista, joita mietinnössä ei ehdoteta

Jahkola Katariina
Oikeusministeriö

Rautio Lauri
Oikeusministeriö